

H O U T S K A R I

HYPPEIS VÄSTERGÄRDAN

nyäänäkin

H O U T S K A R I

HYPPEIS FURUNABB

101 01 0001

101 01 0001

Sisällysluettelo

Johdanto	s. 1
HOUTSKARI HYPPEIS VÄSTERGÄRDAN	s. 2
Kummun sijainti ja topografia	
Kaivaustekniikka	s. 3
Maalajit	s. 5
Yhteenvedo	s. 5
HOUTSKARI HYPPEIS FURUNABB	s. 6
Röyksiöalueen sijainti ja topografia	
Kartoitus ja kaivaustekniikka	s. 6
Kulttuurimaa	s. 7
Kiveys	s. 8
Löydöt ja löytökeskittymät	s. 8
Yhteenvedo	s. 8
FURUNABBIN RÖYKKIÖLUETTELO	s. 9
Negatiiviluettelo	s. 10-12
Valokuvat 1-28	s. 13-21
Karttaluettelo	s. 22
Kartat	s. 23-33

Johdanto

Houtskarın kotiseutulautakunnan puheenjohtaja Olof Ringwall lähetti marraskuussa 1975 museovirastolle kirjelmän, joka sisälsi luettelon Houtskarın mahdollisista kiinteistä muinaisjäännöksistä (osa niistä oli mainittu seutukaavaliiton kustannuksella tehdyssä Houtskarın inventoinnissa), pyynnön niiden virallisesta rauhoituksesta sekä kutsun tri Torsten Edgrenille saapua paikalle tutustumaan kyseisiin kohteisiin.

Vuonna 1976 tapahtuneen käynnin seurauksena kiinnostus Houtskaria kohtaan heräsi, ja tri Aarni Erä-Esko vuorostaan teki tarkistusmatkan seuraavana kesänä Houtskariin.

1978 Erä-Esko johti kaivauksia Houtskarın Trollbergetillä, jonka laella sijaitseva pronssikautinen hiidenkiuas tutkittiin. Hiidenkiukaan rekonstruktion valvoi Olof Ringwall tri Erä-Eskon ohjeiden mukaan. Alustavasti tällöin sovittiin myös Hypeisten Västergårdanin suuren kummun tutkimisesta tulevaisuudessa.

Museoviraston saatua 2. lisäbudjetista varoja kesän 1979 alussa kiireellisiä kaivauksia varten kaivausten johtajan ja piirtäjän palkkaamiseen päätettiin jatkaa myös Houtskarın tutkimusta.

Allekirjoittanut sai museoviraston esihistorian toimistolta määräyksen suorittaa koekaivaukset Houtskarın Hypeisissä.

Kaivaukset suoritettiin ajalla 25.6. - 6.7.1979. Koekaivausten kohteena olivat em. Västergårdanin kumpu sekä Hypeisten Furunabbin röykkiöalue. Kaivajina oli viisi houtskarilaista nuorta, joiden palkan maksoi Houtskarın kunta.

Helsingissä 2.11.1979

Pirkko Höysniemi

HOUTSKARI HYPPEIS VÄSTERGÄRDAN

Koekaivaukset kivikehän ympäröimällä kummulla 1979

Kylä: Hyppeis

Paikan nimi: Västergärdan

Tila: Markus hemman RN:o 3:11

Maanomistaja: Arne Mårtensson (os. Kittuis 21760 Houtskär)

Peruskartta: 1032 06 HYPPEIS, painettu 1969

Kaivausalueen koordinaatit:

N -pää $x = 6677\ 82$

$y = 514\ 70$

S -pää $x = 6677\ 81$

$y = 514\ 70$

($z = n. 9,5\ m\ ym.$)

Kertomukseen liittyvät kartat, s. 23-30

Kertomukseen liittyvät kuvataulut, s. 13-20, valokuvat negatiiveista ff 50233-50267 ja diat 4003-4009

Kertomuksen lopussa on luettelo kartoista, s. 22 ja negatiiveista s. 10-12

Kummun sijainti ja topografia

Houtskarin Hyppeisten Västergärdanin kumpu sijaitsee Houtskarin pääsaaren länsipuolella olevalla Hyppeisten saarella. Saaret yhdistää Hyppeis strömmiin yli rakennettu silta. Hyppeisten keskiosassa, sen itärannalla, on samanniminen kylä. Kyläsatamasta n. 700 m länteen sijaitsee Västergärdanin kumpu (kyläläisten käyttämä nimitys). Saaren länsiranta on n. 250 m päässä kummusta. Metsätie kulkee pitkin kummun pohjois- ja länsirinteitä sivuavan kesantopellon pohjoisreunaa. Itse kumpu on tasalakinen, n. 180 cm ympäröivää peltoaluetta korkeammalle kohoava kumpu. Sen pituus on 42 m ja leveys n. 14 m. Sen reunoja peittävän kivivallin lomassa kasvaa havu- ja lehtipuita, ainoastaan länsisivu on osaksi puuton. Vallin lisäksi kulkee kummun itäisivulla tilojen 3:11 ja 1:6 raja-aita, jonka rakennusmateriaalina on todennäköisesti käytetty kummun laelta otettuja kiviä. Kyläläisten kertoman mukaan myös pohjoispään "aita" on syntynyt kummun laen kivistä. Kummun eteläpää on kiinni havumetsäalueessa, joka kallioisena kohoaa kohti saaren länsi- ja etelärantaa. Kummusta koilliseen n. 150 m näkyy korkea Höglén vuori. (Kartta s. 23-24, valokuvat s. 13-16, diat nrot 4003-4009)

Kaivaustekniikka

Peruslinja koeojaa varten paalutettiin kummun suuntaisena etelästä pohjoiseen pisteestä 100/100 pisteeseen 112/100 tasaiselle kesantopellolle. Kohtisuoraan peruslinjaa 100-112 vastaan paalutettiin länsi-itäsuuntainen peruslinja 100-124, jonka pohjoispuolelle koordinoitiin 2 m leveä ja 12 m pitkä koeoja, joka sisälsi ruudut 100/112 - 100/124. Koeojaa ei ulotettu kummun itäreunan läpi, koska reunalla kasvoi suuria kuusia. Myöhemmässä vaiheessa koordinoitiin peruslinjan 100 - 124 eteläpuolelle toinen koekaivaus, 4 x 4 m suuruinen ruudukko, joka sisälsi ruudut 90/118, 90/120, 88/118 ja 88/120. Mittaukset suoritettiin aina ruudun lounaiskulman paalusta, jonka mukaan ruudut myös merkittiin. Ruudut merkittiin parittaisilla numeroilla. Lähtöpisteenä oli peruslinjan 100-112 alkupiste 100/100.

Kaivausalueella käytettiin kahta kiintopistettä 1 ja 2.

Kiintopiste 1 (käytettiin koekaivaus 1:n vaatsemiseen) sijaitsi kummun länsipuolella olevan kesantopellon laidassa kohoavan kallion päältä löytyvällä kivellä. Kiintopisteen 1 lukema oli 045. Saadun tiedon mukaan 7,5 m korkeuskäyrä kulkee kummun juurella sen länsipuolella. Tämän mukaan laskettuna kiintopisteen 1 korkeus on n. 10,40 ymp.

Kiintopisteenä 2 (jonka avulla vaaittiin koekaivaus 2) käytettiin kummun länsipuolella olevan muinaismuistokyltin valettua jalustaa. Sen lukema oli 238, mikä oli 1 m korkeampi kuin kiintopisteen 1 mukaan otettu lukema. Kyltti sijaitsee Ringwallin mukaan 7,5 m korkeuskäyrällä.

Koekaivaus 1:n tarkoituksena oli vetää koeoja kummun läpi itäreunalle asti. Reunakiveyksen välttämiseksi kaivaminen aloitettiin kummun laella ruuduissa 100/116-122. Turve poistettiin lapioilla neliöinä. Syventämistä jatkettiin lapioilla, koska peltomultakerroksen jälkeen ei tullut esiin mitään merkkejä kulttuurimaasta tms.

Em. ruuduista piirrettiin ensimmäiset tasokartat syvyyden ollessa n. 30-50 cm, kun suurempia kiviä alkoi tulla esiin.

Kun oli päästy suurten kivien alatasoon n. 80 cm syvyyteen, kaivaminen päätettiin keskeyttää, koska kova savimaa jatkuu samanlaisena kuin aikaisemmissa tasoissa.

Pohja vaaittiin ja piirrettiin. Suurten kivien pohjia vaaittaessa havaittiin niiden alla olevan lisää kiviä. Profiili BC piirrettiin ja kuvattiin. (Kartat s. 25, 27-28, valokuvat 1-2 s. 13-14 ja 11 s. 16 sekä 14-19, s. 17-18)

Koeojan ruudut 100/112-114 sijaitsivat kummun reunakiveyksen kohdalla. Kiveys piirrettiin ja vaaittiin. Kivet jouduttiin poistamaan, koska useat olivat miehenostannaista suurempia ja olisivat olleet kaivajille vaarana. Kivien alla olevat kerrokset kaivettiin lapiolla, koska kivien poisto vierittämällä oli sekoittanut tasot. 40-50 cm syvyydessä päästiin samankaltaiseen savihiesukerrostumaan kuin kummun laella ja kaivaminen keskeytettiin.

Ruudussa 100/112 kaivettiin kiireen vuoksi vain puoli ruutua, ts. se osa ruutua, mihin kiveys ulottui. Koeojan pohjoissivun profiilin karttapiirustus alkaa pisteestä 102/113 = piste A. Koko koeojan profiili merkitään kirjaimin ABC (= 102/113-116-122).

Pohjatasoa ei reunan ns. pohjasta piirretty, koska se oli jokseenkin kivetön. (Kartat s. 26, 29, valokuvat 12-13 s. 16-17 ja 20-21 s. 19)

Koekaivaus 2 suoritettiin samanaikaisesti em. reunakiveyksen kaivauksen kanssa. Kaivauspaikaksi oli valittu turpeen läpi pistävien kivien ympäristö koekaivaus 1:n eteläpuolelta. Kun turve ja peltomultakerros (yhteensä n. 15 cm) oli poistettu lapiolla, havaittiin esiintulleen maakerroksen olevan kovaa ja koskemattoman tuntuista. Kaivausaluetta supistettiin 0,5 m paalutetun ruudun 90/118-90/120 ja 88/118-120 etelä-, länsi- ja pohjoissivuilla ja keskityttiin isojen kivien ympäristön paljastamiseen pelkkoja käyttäen. N. 50 cm syvyydessä pohjataso vaaittiin, piirrettiin ja valokuvattiin. Profiilia ei piirretty, koska koekaivaus 2:n maakerrokset olivat toisintoa koekaivaus 1:stä.

(Kartat s. 30, valokuvat 2, s. 14 ja 22-24, s. 20)

Maalajit

Paikkakuntalaisten antaman tiedon mukaan Västergårdanin kummun laella viljeltiin ruista tämän vuosisadan alussa muutamana vuotena, jolloin kummun päällä olleet kivet olisi kerätty kummun pohjoispäähän aidaksi. Huonojen satojen vuoksi viljely lopetettiin ja kummun lakea ruvettiin käyttämään tunkiopaikkana, jonne ajettiin mm. pelloilta rikkaruohot. Tunkiopaikkana käyttäminen selittänee kaivauskohteen ylimmän kerroksen, peltomullan joukosta löytyneet huonolaatuisen tiilen kappaleet. Koekaivauksissa 1-2 havaitut maalajit esiintyivät samankaltaisina kerrostumina: peltomullan alla oli vaaleata savensekaista hiekkaa hyvin ohut kerros, joka nopeasti muuttui kovaksi vaaleanharmaaksi hiesunsekaiseksi savimaaksi. Poikkeuksena oli ainoastaan koekaivaus 1:ssä avattu kummun länsireunan osa, jossa isojen kivien alla oli ohut kerros peltomultaa (n. 10 cm) ja sen alla kellertävää puhdasta hiekkaa, joka sisälsi n. sormenpään kokoisia kiviä. Tämän alla hiekka entisestään hienoni, mutta pääosa kivistä oli nyrkinkokoisia. Pohjatasoksi myös reunan kohdalla jäi kova, hiesunsekainen savimaa. Mitään merkkejä kulttuurimaasta ei näkynyt kummassakaan koekaivauksessa. Kummun länsipuolella olevasta kesantopellosta otettiin 40 cm syvyydestä maanäyte, joka tri Siiriäisen pikaisen analyysin mukaan on samankaltaista kuin kummun hiesupitoisesta savimaasta otettu näyte.

Yhteenveto

Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää, onko Västergårdanin kumpu luonnonmuodostuma vai ihmisen tekemä. Kysymys jäi edelleen avoimeksi, koska ajan niukkuuden vuoksi koekaivauksia 1-2 ei ehditty kaivaa kummun pohjaan asti eli ympäröivien peltojen tasolle eikä useampia koeojia myöskään voitu tehdä. Itse kummun maalajikerrostumat vaikuttavat luonnon muovaamilta peltomaakerrosta lukuunottamatta. Toisaalta kumpua reunustava säännöllinen kiveys, "nurkka"-kiveykset ja reunakiveyksen alla oleva löysän hiekan kerros antaisivat aiheen olettaa, että kumpu olisi kasattu jonkin tietyn tarkoituksiperän vuoksi.

HOUTSKARI HYPPEIS FURUNABB *101 07 0001*
 Koekaivaus röykkiöalueella 1979

Kylän nimi: Hyppeis

Paikan nimi: Furunabb

Tila: Svens hemman, RN:o 1:6

Peruskartta: 1032 06 HYPPEIS, painettu 1969

Röykkiöalueen koordinaatit:

N -pää $x = 6678 \ 60$

$y = 514 \ 71$

S -pää $x = 6678 \ 50$

$y = 514 \ 71$

($z = n. \ 12,5 \ ymp.$)

Kertomukseen liittyvät kartat s. 31-33

Kertomukseen liittyvät kuvataulu s. 20 ja neg. 50268-50278

Luettelo röykkiöistä ja niiden koosta s. 9

Röykkiön 6 löydöt KM 20576:1-2

Röykkiöalueen sijainti ja topografia

Houtskarın Hyppeisten Furunabbin röykkiöalue sijaitsee n. 700 m pohjoiseen Västergårdanin kummusta, Hyppeisten kylästä kilometrin päässä luoteessa. Västanlandin lahden rantaan on 200 m.

Alueen ohi kulkee hyväkuntoinen tie kylästä. Röykkiöt sijaitsevat melko tasaisella, jäkälää/sammalta kasvavalla kalliolla. Puusto muodostuu kitukasvuisista männyistä ja kuusista. Alueen itäpuolella on vetinen suo. Suurin röykkiö (n:o 1) sijaitsee 6 m tiestä itään. Koko röykkiöalueen laajuus on n. 100 x 100 m. (Kartta s. 23, 31)

Kartoitus ja kaivaustekniikka

Kiintopisteeksi otettiin alueen ohi kulkevan tien länsipuolella olevan kallion reuna, johon merkittiin lukema 198. Kiintopisteestä oli 20 m nelikulmaisen röykkiön (n:o 1) koilliskulmaan, jossa oli kone. Peruslinja vedettiin tien suuntaisena pitkin tien reunaa etelä-pohjoissuunnassa pisteestä 90/100 pisteeseen 110/100. Kohtisuoraan peruslinjaa 90-100 vastaan vedettiin peruslinja 100-114 pisteestä 100/100.

Yleiskartta alueesta tehtiin mittakaavassa 1:200. O-linjana käytettiin tällöin peruslinjaa 100-114. Yleiskartan mittaukset on tehty vaaituskoneen ja latan avulla. Pääasiallisena tarkoituksena kartoitukselle oli inventoida alueen rökkiöt. Varmoja rökkiöitä laskettiin yhteensä 13 kpl, joista yksi oli nelikulmainen ja loput 12 olivat jokseenkin pyöreitä muodoltaan. Rökkiöiden korkeus oli n. 30 cm. Niiden halkaisijat mitattiin etelä-pohjoissuunnassa ja länsi-itäsuunnassa. Rökkiöiden rakennusaineena oli käytetty pelkästään erisuuruisia kivilohkareita. (Kartta s. 31, rökkiöluettelo s. 9)

Kaivauksen kohteeksi valittiin rökkiö 6, joka koordinoitiin yhtenä ruutuna päälinjaan 100-114. Ruudun numero määräytyi sen lounaiskulman mukaan - 98/112. Rökkiön halkaisijat olivat 200 cm ja 200 cm. Rökkiö jaettiin vielä neljään sektoriin, joista I oli ruudun lounais-, II sen luoteis-, III sen koillis- ja IV kaakkoisneljänneksessä. Rökkiöstä poistettiin ensin sammal ja jäkälä ennen ylimpien kivien piirtämistä. Kivet numeroitiin sektorittain rekonstruointia varten. Suuret kivet poistettiin ensin I ja II sektoreissa, ja sen jälkeen III ja IV sektorissa, jolloin kallion pinta kokonaisuudessaan pienten kivien muodostamine kiveyksineen tuli näkyviin. Ruudun pohjatason piirtämisen jälkeen rökkiö kaivettiin pelkkojen avulla pienten kivien alta kallion pintaan ja rekonstruointiin. (Kartat s. 32-33, kuvat s. 21)

Kulttuurimaa

Kun suuret kivet oli poistettu rökkiön päältä, tuli näkyviin hyvin tummaa maata ohut kerros, joka oli osaksi pienten kivien päällä ja niiden välissä. Rökkiön keskiosassa maa oli väriltään mustaa. Tri Siiriäinen analysoi otetun näytteen kuitenkin moderniksi. Maakerroksesta löytyi pieniä murusia hiiltä, jotka hajosivat mullan joukkoon. Maakerros oli n. 2 cm paksuinen rökkiön keskiosassa ja ulottui sektoreissa I ja IV niiden koko alueelle reunoja lukuunottamatta. II ja III:ssa sektorissa oli vain kärjet maakerroksen peittämiä, muu osa oli kalliota.

Kiveys

Röykkiö 6 vaikutti muodoltaan ensi silmäyksellä pyöreältä, mutta lähemmin tarkasteltuna sitä voi pitää yhtä hyvin kolmiomaisena, jossa kolmion kantana olisi sen läntinen sivu. Suurten kivien alta paljastuneet pienet kivet muodostivat lähinnä nelikulmion, joka olisi jaettu useampaan osaan. Sektorien I ja IV rajaa pitkin oli ladottu selvä kivrivi melkein tasakorkeista kivistä, osa niistä oli laattakiviä.

Löydöt ja löytökeskittymät

Rautaesineen palasia, mahd. rautaisen vyön hela 1 kpl koottu, loput konservoitavana.

Poltettua luuta 2,2 g

Suurin raudanpalasten löytökeskittymä oli röykkiön keskiosassa, sektorien I ja II kärjissä. Hajalöytöjä oli sektorien I ja IV välistä sekä sektorin IV keskiosasta.

Poltettua luuta esiintyi pieninä siruina sektorien I ja IV rajaa pitkin kulkevan laattakivirivin alta ja vierestä. (km 20576)

Yhteenvedo

Furunabbin röykkiöaineen tutkimiseen oli käytettävissä 2 päivää aikaa, joten yleiskartan piirtämisen lisäksi ehdittiin tutkia ainoastaan yksi röykkiö. Furunabbin kaivettu röykkiö n:o 6 oli mitatuista röykkiöistä toiseksi pienin. Sen rakenne oli kuitenkin niin mielenkiintoinen, että olisi aiheellista tutkia alueen muut röykkiöt mahdollisen ajoituksen selvittämiseksi.

Ahvenanmaalla Eckerön ^{Stocholm, Västra Nabbergen} Nabbergetissä on Matts Dreijer tutkinut samankaltaisen alueen, jossa röykkiöitten määrä oli huomattavasti suurempi (79 kpl). Nabbergetin ^{min} röykkiöt oli myös rakennettu pelkistä kivistä kallion päälle. Dreijer on ajoittanut alueen kansainvaellusajan alkuun (Matts Dreijer: Eckerö, ^{Västra Nabbergen} Nabberget, kaivauskertomus esihist. toimiston arkistossa).

dpl 2

FURUNABBIN RÖYKKIÖLUETTELO

Röykkiöt mitattu 1. halkaisija etelä-pohjoissuunnassa

2. " länsi-itäsuunnassa

	et. - pohj.		lä. - itä
1. nelikulmainen röykkiö, jonka keskellä "bantakivi", sivut	n. 7.30 m	x	6.20 m
2. pyöreähkö röykkiö	3.20 "		4.00 "
3. pyöreä röykkiö	1.90 "		1.80 "
4. pyöreähkö röykkiö	2.50 "		1.70 "
5. pyöreä röykkiö	3.20 "		3.50 "
6. pyöreä röykkiö	2.00 "		2.00 "
7. pyöreä röykkiö	4.40 "		4.40 "
8. pyöreä röykkiö	3.70 "		3.40 "
9. pyöreä röykkiö	4.70 "		4.90 "
10. pyöreä röykkiö	2.80 "		2.90 "
11. pyöreä röykkiö	1.60 "		1.40 "
12. pyöreä röykkiö	2.50 "		2.30 "
13. pyöreä röykkiö	2.60 "		2.70 "

Röykkiöiden korkeus n. 30 cm - 50 cm

(vt yleiskartta s. 31)

Houts kari Hypeis, koekaivaukset 1979, valok. P. Höysniemi

Negatiiviluettelo (suluissa n:olla merkityt negatiivit, joista valokuvat)

- 50233(8) Västergården. Yleiskuva kummusta, sen pohjoispäästä idästä käsin.
- 50234(3) Västergården. Yleiskuva kummusta, kuvattu etelästä, edessä kummun lounaisnurkka
- 50235 Västergården. Kummun kaakkoisnurkka, kuvattu luoteesta
- 50236(9) Västergården. Kummun kaakkoisnurkka, kuvattu lännestä
- 50237(5) Västergården. Kummun itäreuna, kuvattu etelästä
- 50238(1) Västergården. Kumpu pohjois-etelä -suunnassa, kuvattu kummun pohjoispäässä olevan kivikasan päältä
- 50239(7) Västergården. Kummun oletettu koilliskulma. Taustalla näkyvissä em. kivikasa, jonka kivet oletetaan olevan peräisin kummun laelta. Kuvattu etelästä
- 50240(4) Västergården. Kummun länsireuna, kuvattu pohjoisesta
- 50241 Västergården. Päälinjat kummun ja kiintopisteen välisellä pellolla, kuvattu idästä
- 50242(11) Västergården. Koeoja 1 ennen paalutusta, kuvattu lännestä
- 50243(12) Västergården. Kummun länsipuolen reunakiveystä koeojan kohdalla, kuvattu lännestä
- 50244(13) Västergården. Sama kuin edellä, mutta kuvattu pohjoisesta
- 50245 Västergården. Koeoja paalutettuna, kuvattuna sen luoteiskulmasta
- 50246 Västergården. Sama kuin edellä, mutta kuvattuna sen koilliskulmasta
- 50247(10) Västergården. Kummusta koilliseen näkyvä korkea kallio - Högle ja sen edessä oleva niitty. Kuvattu lounaasta
- 50248(6) Västergården. Kummun itäisivulla kasvava kuusikko, kuvattu idästä
- 50249 Västergården. Kumpu kuvattuna kaakosta, edessä kiviäitää
- 50250 Västergården. Kummun lounaispuolella kasvavien suurten kuusien alla oleva pieni röykkiö. Kuvattu lounaasta

- 50251 Västergården. Kunnan pohjoispäähän kerätyt kivet, kuvattu koillisesta
- 50252(14) Västergården. Koeojan luoteisnurkka, hiekan sekaista savea, kuvattu etelästä
- 50253 Västergården. Koeojan ruudussa 100/122 olevat kivet, kuvattu idästä
- 50254 Sama kuin edellä
- 50255(15) Västergården. Koeoja kuvattuna lännestä hiekansekaisen savikerroksen tultua esiin
- 50256(16) Sama kuvattuna idästä
- 50257 Kaivaja Kennet Mattsson tauolla
- 50258(17) Västergården. Koeojan ruutu 100/116 - profiili, kuvattu etelästä
- 50259(18) Västergården. Koeojan ruutu 100/118 - profiili, kuvattu etelästä
- 50260(19) Västergården. Koeojan ruutu 100/120 - profiili, kuvattu etelästä
- 50261(20) Västergården. Koeojan ruutu 100/112 - profiili, kuvattu etelästä
- 50262 Västergården. Sama kuin edellä, mutta kuvattu kaakosta
- 50263(24) Västergården. Koekaivaus 2 (negat. 50238 - paikka ennen kaivausta), ruudut 88/118 ja 88/120 kuvattu lännestä
- 50264(22) Västergården. Koekaivaus 2, ruudut 88/118 ja 90/118 kuvattu etelästä
- 50265(23) Västergården. Koekaivaus 2, ruudut 88/120 ja 90/120 kuvattu etelästä.
- 50266(21) Västergården. Koeoja 1, ruutu 100/114 - profiili kuvattu etelästä
- 50267 Sama kuin edellä, mutta ruudussa 100/112
- 50268(25) Furunabb. Röykkiöalueen röykkiö n:o 6, "bautakivi"-latomuksen vieressä. Kuvattu etelästä
- 50269 Furunabb. Sama kuin edellä, mutta kuvattu idästä
- 50270 Furunabb. Sama kuin edellä, mutta kuvattu lännestä
- 50271(26) Furunabb. Röykkiö 6, jonka sektoreista II ja III päällimmäiset kivet on poistettu. Kuvattu yläpuolelta idästä

- 50272 Furunabb. Röykkiö 6, jonka sektoreista II ja III päällimmäiset kivet on poistettu. Kuvattu idästä
- 50273 Sama kuin edellä, mutta kuvattu pohjoisesta
- 50274 Sama kuin edellä, mutta kuvattu lännestä
- 50275 Furunabb. Röykkiö 6, sektorit I ja IV päällimmäisten kivien poiston jälkeen. Röykkiön keskiosa kuvattu yläpuolelta, kuvaajan selkä kohti etelää
- 50276(27) Furunabb. Röykkiö 6 - sen keskiosa -, sektorit I ja IV kuvattu lännestä
- 50277(28) Furunabb. Röykkiö 6 uudelleen kasattuna kaivauksen jälkeen. Kuvattu etelästä
- 50278 Furunabb. "Bautakiviröykkiö", kuvattu luoteesta

HOUTSKARI HYPPEIS VÄSTERGÅRDAN

1. KOEJAN SIJAINTI / VALOKUV. W-O

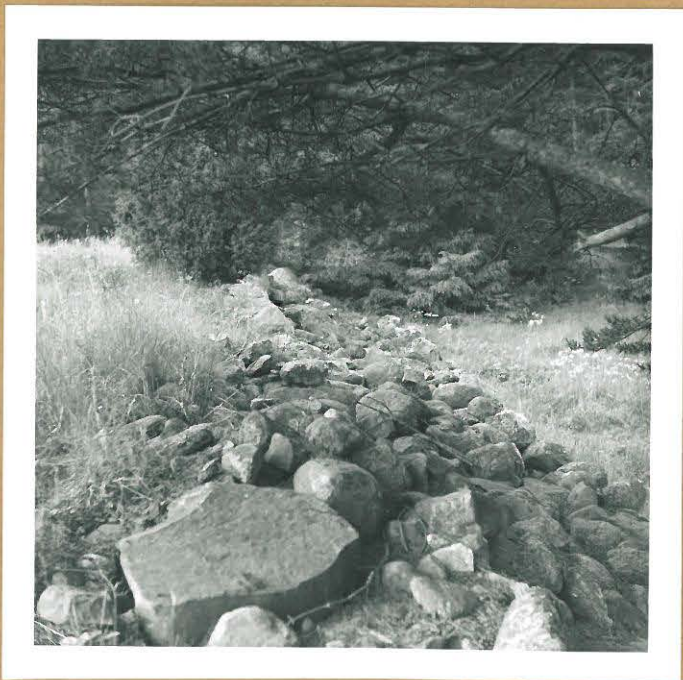
VALOKUV. OLOF RINGWALL

450238
2. KUMPU KUVATTUNA POHJOISESTA ETE-
LÄÄN (K1 - KOEJOJA, K2 - KOEJOJAN
PAIKKA)

450234
3. KUMPU ETELÄSTÄ KÄSIN. ETELÄPÄÄ.

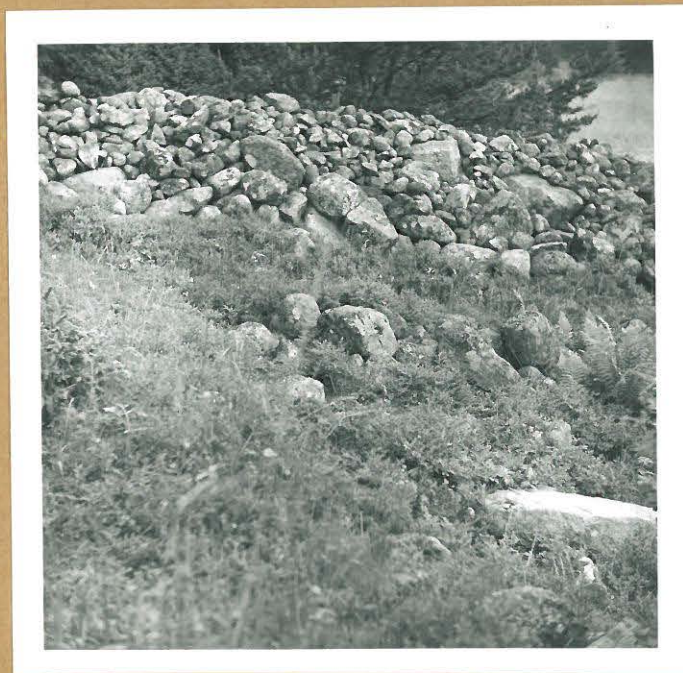
450240
4. KUMMUN LÄNSIREUNA, KUVATTU POHJOI-
SESTA

450237
5. KUMMUN ITÄREUNA. KUVATTU ETELÄSTÄ

++ 50248
6. KUMMUN ITÄSIVULLA KASVAVA KUUSIKKO,
KUVATTU IDÄSTÄ.

++ 50239
7. KUMMUN KOILLISKULMA. TAUSTALLA
OLETETT. KUMMUN LAELTA AIDAKSI KERÄTTY-
JÄ KIVIÄ, KUVATTU ETELÄSTÄ.

++ 50233
8. KUMMUN POHJOISPÄÄ, KUVATTU IDÄSTÄ.

++ 50236
9. KUMMUN KAARKOISNURKKA. KUVATTU LÄN-
NESTÄ.

++ 50247

10. HÖBLE KUMMUSTA KOILLISEEN NÄKYVÄ KALLIO.
KUVATTU LÖUNAASTA.

++ 50242

11. KOEJÄ 1:N PAIKKA ENNEN PÄÄLUTUSTA,
KUVATTU LÄNNESTÄ.

++ 50243

12. KUMMUN LÄNSISIVUNAN KIVETÄ ENNEN
KOEJÄ 1:N PÄÄLUTUSTA.

†† 50244

13. KUMMUN LÄNSIREUNAN KIVEYSTÄ KUVATTUNA POITTOISESTA ENNEN PÄÄLUTUSTA.

†† 50252

14. KOEJOJAN SYVYYDEN OLLESSA N. 40 CM, KOEJOJAN LUOTEISNURKKA. KUVATTU ETELÄSTÄ. RUUTU 100/116

†† 50255

15. KOEJOJAN SYVYYDEN OLLESSA N. 40 CM, KOEJOJA KUVATTU LÄNNESTÄ.

†† 50256

16. SAMAN KUVATTU IDÄSTÄ. TAUSTALLA OIKEALLA NÄKYVISSÄ "KIINTOTIESTE"KALLIO.

ff 50258

17. KOEJOJAN RÖUTU 100/116 - PROFILLI,
KUVATTU ETELÄSTÄ. SYUUYMS N. 80CM.

ff 50259

18. KOEJOJAN RÖUTU 100/118 - PROFILLI, KU-
VATTU ETELÄSTÄ.

ff 50260

19. KOEJOJAN RÖUTU 100/120 - PROFILLI,
KUVATTU ETELÄSTÄ.

44 50261
20. KOEIJAN RUUTU 100/112 - PROFILII,
KUVATTU ETELÄSTÄ

44 50266
21. KOEIJAN RUUTU 100/114 - PROFILII,
KUVATTU ETELÄSTÄ

#50264
22. ROUDUT 88/118 JA 90/118. KUVATTU ETE-
LÄSTÄ. SYVYYS N. 30 CM.

#50265
23. ROUDUT 88/120 JA 90/120. KUVATTU ETE-
LÄSTÄ.

#50263
24. ROUDUT 88/118 JA 88/120. KUVATTU
LÄNNESTÄ.

50268
25. RÖYKKIÖ NO 6 ENNEN KAIVAUSTA. KU-
VATTU ETELÄSTÄ.

50271
26. RÖYKKIÖ 6 - SEKTOREISTA II JA III
PÄÄLLIMMÄISET KIVET POISTETTU.
KUVATTU IDÄSTÄ. RÖYKKIÖN KESKIOSA

50276
27. RÖYKKIÖ 6 - SEN KESKIOSAA SEKTOREIS-
SA I JA IV, KUVATTU LÄNNESTÄ

50277
28. RÖYKKIÖ 6 UDELLEEN KASATTUNA
KAIVAUKSEN JÄLKEEN. KUVATTU
ETELÄSTÄ.

Karttaluettelo

Osa topografikartasta n:o 1032 06	s. 23	
HOUTSKARI HYPPEIS VÄSTERGÄRDAN		
Yleiskartta	s. 24	A3
Pintavaaituskartta	s. 25	A3
Koeoja 1, ruudut 100/112-114, pinta	s. 26	A4
Koeoja 1, ruudut 100/116-122, taso 1	s. 27	A3
Koeoja 1, ruudut 100/116-122, taso 2 (pohja)	s. 28	A3
Koeoja 1, profiili ABC	s. 29	A2
Koekaivaus 2, tasokartta	s. 30	A3
HOUTSKARI HYPPEIS FURUNABB		
Yleiskartta	s. 31	A3
Röykkiö 6, tasokartta, pintakerros	s. 32	A3
Röykkiö 6, tasokartta, pohjakerros	s. 33	A3

HYPPEIS

82

83

84

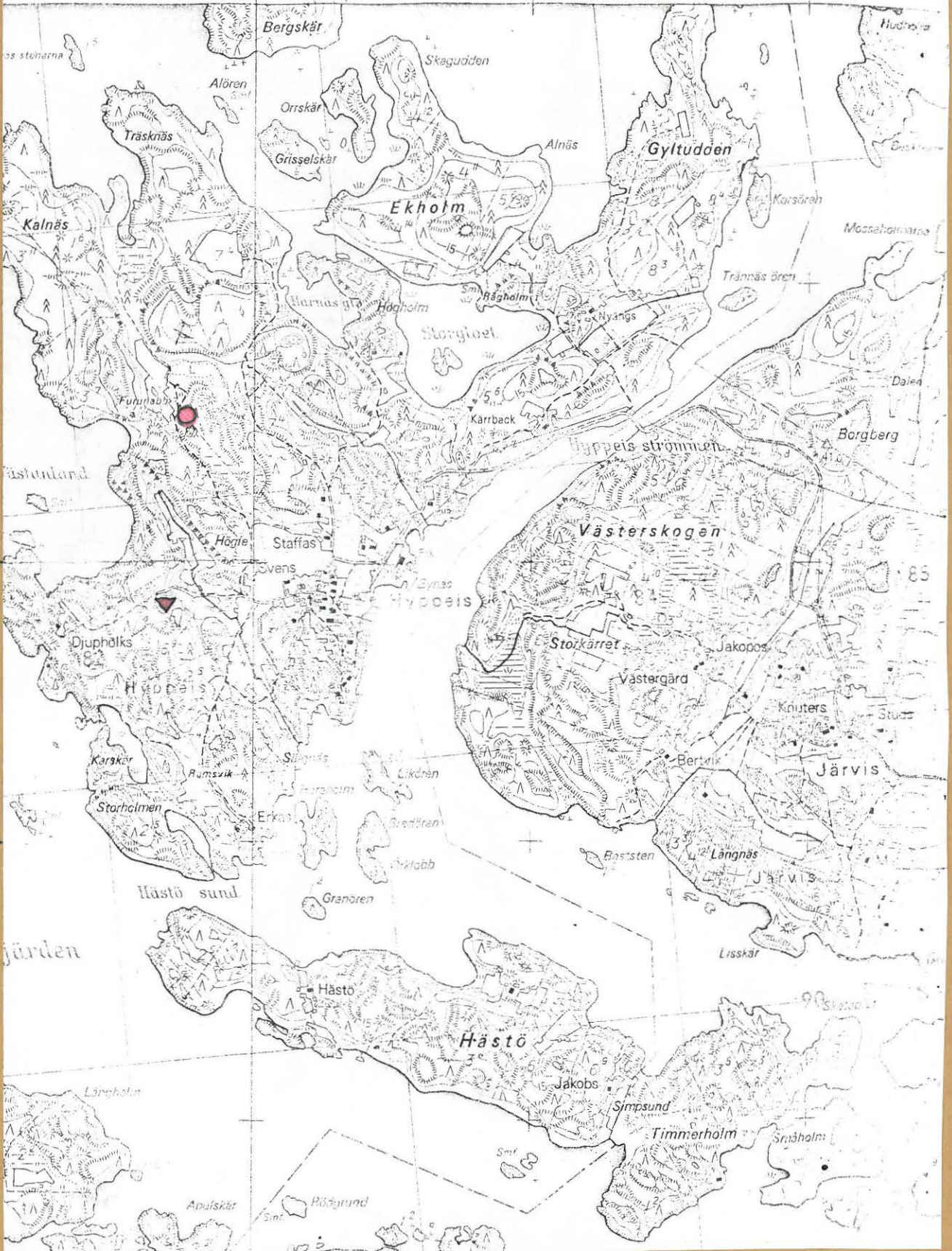
85

Nak = + 33° 515

Nak = - 4°

516

517

6678

6677

1969

△ HOUTSKARI HYPPEIS VÄSTERGÅRDAN

○ HOUTSKARI HYPPEIS FURUNABB